

Kimono on japanilainen vaatekappale, jota voisi oikeastaan pitää maan kansallispu-kuna. Kimono oli vuosisatojen ajan Japanissa yhteiskuntaluokkaan katsomatta yleisin vaateparsi ennen maan länsimaistumista 1800-luvun lopulla, ja nykyään niitä käytetään hintavuuden ja käyttöön liittyvien ongelmien takia lähinnä juhlatilaisuuksissa.

Perus-kimono on unisex ja usein myös unisize. Sekä miesten että naisten kimonojen pe-rusmalli on sama; länsimaisin silmin kylpytakkimainen ja vyöllä kiinni kiedottava takki. Sukupuolten väliset erot tehdään selväksi kuvioinnin sekä värityksen avulla, naisten kimonot ovat selvästi monimutkaisempia, koristeellisempia ja räikeämpiä kuin miesten vastaavat. Myös vyöllä, eli obilla, on merkitystä -- miehillä se on usein kapea ja koruton, naisilla taas obi on helposti useita kertoja itse kimonoa monimutkaisempi, koristeelli-sempi ja ennen kaikkea kalliimpi kapistus. Teoriassa kaikki kimonot ovat saman kokoi-sia, kokoeroja skaalataan useimmiten ompelemalla saumoja sisään, tai yksinkertaisesti nostamalla helmaa sopivalle korkeudelle ja tunkemalla siten syntyvä ylimääräinen kangas vyön alle. Esimerkiksi naisten kauneusihanteena olisi sylinterimäinen ruumiin-muoto, ja usein kolmisenkymmentä senttiä leveän obin alle tungetaan vielä puoli tusinaa ylimääräistä vyötä ja täytettä pitämään koko koreus kasassa ja näyttävän näköisenä.

Kimonoihin liittyy tuhat ja sata käyttösääntöä, esimerkiksi furisodea, maata viis-tävillä hihoilla varustettua kimonoa, ei saa käyttää naimisiin mennyt tai eronnut nainen. Monilla kuvioilla on oma symboliikkansa, ja värikin olisi suotava valita vuo-denajan mukaan. Keskiajalla aatelisnaisten pukuun kuului peräti 12 päällekkäistä kimonoa, joiden värivalintojen perusteella arvosteltiin käyttäjänsä makua. Obin si-dontatapojakin on lukematon määrä, vaihdellen hyvin muodollisesta rumpu-tyypistä useista eri vöistä koostuviin rakennelmiin. Perinteinen kimono valmistetaan silkistä, mutta nykyään keinokuituisia tai sekotteista tehtäviä kimonoja on myös mark-kinoilla. Perinteisellä silkisellä ja käsin kuvioidulla ei ole minkäänlaista ylärajaa hinnan suhteen, joten aidoista aidoimmat ovatkin usein arvokkaita perintökaluja. Silkin säilytys ja puhdistus on hankala prosessi, ja oikea kimono joudutaankin pur-kamaan osiinsa aina ennen pesua. Ennen vanhaan kangaspalojen paikkoja vaih-dettiin aina pesun yhteydessä, jotta saataisiin kulutus pysymään minimissä.

Suomalaiseen käyttöön sopii paremmin puuvillainen kimono eli yukata, jota Japa-nissa käytetään esimerkiksi kylpylöissä tai kuumina kesäpäivinä, sillä se on mukava ja vilpoinen asu. Teknisesti ei sellaisen valmistaminen ole missään nimessä vaikea tehtävä, ottaen huomioon että kimonohan koostuu oikeastaan vain suorakulmaisista kappaleista. Muotosäännötkin ovat löysemmät yukatojen kohdalla, sillä vaikka kyseessä onkin lähinnä vapaa-ajan asu, saa siitä helposti juhlavamman vaihtamalla obin koreampaan. Yukatan alla ei pidetä aluskimonoa (juban) tai muita vaatteita.

MATERIAALIT

Kun lähdet tekemään yukataa/kimonoa, valitse tarkkaan materiaali. Satiini ei missään nimessä ole hyvä valinta, sillä se hikoiluttaa, näyttää harvinaisen typerältä ja halvasta sekä liukuu -- kokemuksesta voin sanoa, että ei ole miellyttävää joutua parin minuutin välein oikomaan asua. Esimerkiksi Coneissa hakaneulat ovat jo pakollisia. Yleensäkin lienee hyvä välttää hyvin kiiltäviä tai keinotekoisia näköisiä kuituja. Halvasta kuviosatiinista te-kemäni puolipitkähihainen "kimono", jossa on niinikään satiininen vuori, on ihan komean näköinen, mutta hirvittävän hiostava, enkä mitenkään pärjäisi sen kanssa ilman puuvil-laista vaatetusta alla.

Olen tehnyt tavallisesta lakanakankaasta useampia yukatoja. Ompelu on naurettavan helppoa, sillä puuvillahan ei liu'u, veny eikä luisu rajussakaan säädössä. Lakanakankaan, ja puuvillan yleensäkin, huono puoli on sen rypistyvyys -- etenkin cosplaypuvut näyttävät hirvittävältä ryttyisinä. Historiallisiin larp-, samurai- tms. ja muihin vähemmän prameisiin tarkoituksiin puuvilla sopii erinomaisesti, muuten voi olla hyvä etsiä käsiin jonkinlaista puuvillasekoitetta.

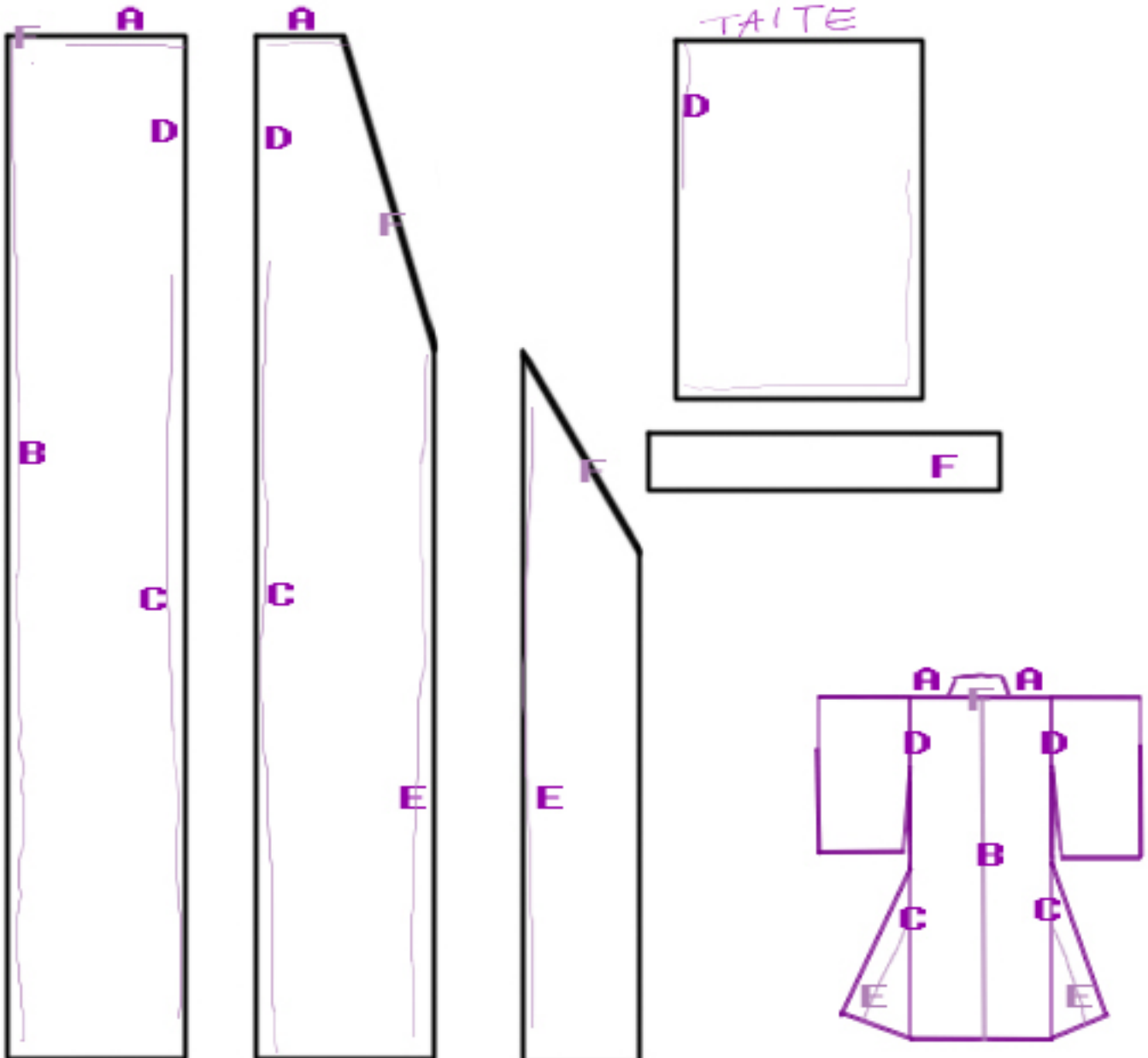
Kimonoit ommellaan perinteisesti käsin, mutta epäilen jaksako kukaan ryhtyä siihen puuhaan. Sen sijaan ompelukoneella kannattaa käyttää verrattaen pitkää ja löysää pistoa, jotta kangas ei rypistyisi (hyvin usein näkee esimerkiksi larppi- tai cosplay-asuja ommeltuina liian tiheällä pistolla, saumat ovat kurttuaisia ja muutenkin puku istuu kehnonlaisesti). Muuten ompelu on helppoa tahmasormellekin, sillä kaikki saumat ovat suoria. Saumuri on laiskan vaihtoehto; siistiä ja rispautumatonta jälkeä, mutta autenttisuus on vähintäänkin kyseenalainen. Itse harrastan siksak-saksia, monet muut suosivat normaalia reunojen siksakkaamista. Siksak-ompeleessa on se kelju puoli, että rangan silityksen jälkeen siksakki näkyy helposti kankaan läpi sahalaitaisina kohoumina.

MENEKKI:

Kangasta noin 2,5m*1,5m (riippuu leveydestä ja haluamastasi pituudesta; oikea kimonokangas on noin 30cm leveää, eli siitä saa juuri leikattua pötköittäin kaikki "paneelit")

- * Oikeanväristä lankaa
- * Ompelukone/neula (!?)
- * Mittanauha, nuppineuloja

Ennen aloittamista mittaa lantionleveytesi ja matka olkapästäsi suoraan lattiaan.

HUOM, KAAVOISSA EI OLE SAUMANVAROJA! Suositte-
len kahden-kolmen senttimetrin kokoisia, ne näyttävät
paremmilta ja ompelu on turvallisempaa. Mikäli teet
kuviokankaasta (en suosittele), pidä silmällä kuvioiden
suuntaa.

Yleensä kimonoissa ovat etu- ja takakappaleet yhtä ja
samaa palaa (ei siis olkasaumaa), ja ainoastaan taka-
sauman avulla pitää ommella nämä suuret kappaleet
yhteen. Näyttää siistimmältä, mutta esimerkiksi suuri-
kuvioisessa kankaassa menisi silloin toisella puolella
kuvio ylösalaisin. Tee kuten haluat (itse suositte-
len ei-olkasaumaista tapaa!).

TARVITSET SIIS:

* Takakappaleen. Tarvitset joko yhtenäisen, noin
60cm leveän kappaleen, tai kaksi ~30cm:n osaa, jotka
ompelet yhteen pituussuunnassa. Takakappaleen
pituus on matka olkapäästäsi lattiaan (tai lyhyempi,
mikäli aiot lyhyttä kimonoa).

* Etukappaleita 2kpl. Huomioi, että niiden on olta-
va toistensa peilikuvia, joten leikkaa ne esimerkiksi
kaksinkerroin taitetusta kankaasta. Leveys 30cm (tai
hyvin runsas neljäsosa lantionleveydestä), pituus on
sama kuin takakappaleella. Noin 10cm yläreunan
toisesta reunasta merkitse kohta, josta silvot pois
kolmion muotoisen osan. Tämä viisto reuna on yksi
hankalimpia osia saada istumaan kunnolla, mutta
kannattaisi mitata niin, että valmiina kaulus ylettäisi
osapuilleen alavatsaan tai lantion yläosaan. Mittasin
kerran eräästä yukatastani, että kulma suhteessa olka-
saumaan on noin 110 astetta.

* Etukaistaleita 2kpl. Etukaistale tulee etukappa-
leen jatkeeksi siitä, mihin etukappaleen viisto reuna
loppuu. Maun mukaan kaistaleen leveys olisi noin
12-18cm, mielellään puolikas lantionleveydestä kun
lisätynä toiseen etukappaleeseen (~30cm + ~15cm)

* Hihat, 2kpl Hihan mitat ovat ~30-40cm ja pituus
olkapäästä vyötäisille (pidemmätkin voi toki tehdä).
Lyhyen sivun tulisi olla taite, eli tosiasiasa yksi hiha
on osapuilleen mitoiltaan (30-40cm)*(kaksinkertainen
matka olalta vyötäisille).

* Kauluksen, ~3kpl Itse ainakin kokoon yleensä kau-
luksen jämäpaloista. Se on hihojen tapaan kaksinker-
roin taitettu, leveytenä 5-10cm. Perinteisesti kaulus on
kolmiosainen, mutta ei se nyt aivan niin tarkkaa ole.
Mikäli haluat seurata traditioita, mittaa kaavoistasi
etupuolen viisto reuna kaksinkertaisena ja lisää siihen
noin 25cm. Jaa summa kolmella, ja saat yhden kaulus-
palan pituuden.

OHJEMITTOJA:

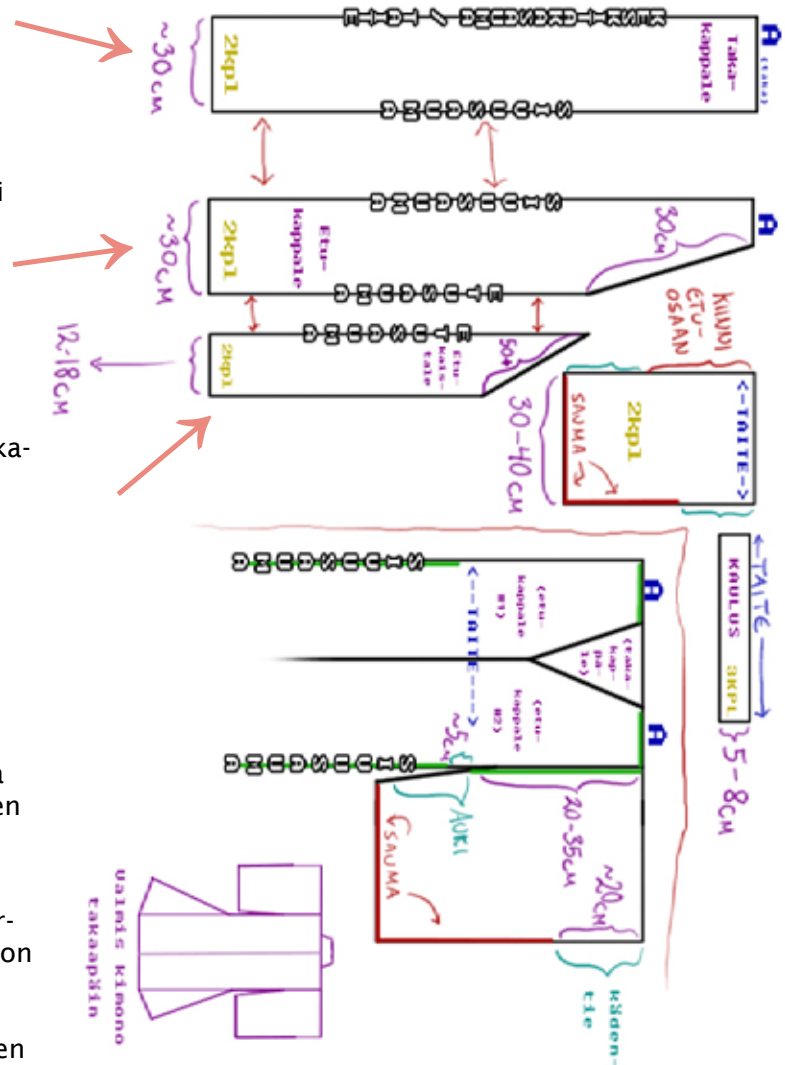
Kimonon leveys (mitat A+A) = 60cm (30cm+30cm)

Pituus (mitta B) = pituus olkapäästä nilkkaan

Hihan syvyys = 40cm

SAUMANVARAT:

Kimonoissa on usein runsaat saumanvarat, suo-
sittelen ~2cm ainakin, helmaan enemmän taitetta
varten

TYÖJÄRJESTYS:

Aloita ompelemalla takasauma (kaavoissa B) ja yhdistä sitten olkasaumoilla etu- ja takakappaleet (kaavoissa A). Aseta hihapalat kuvan osoittamalla tavalla:

Ompele taitteen/olkasauman kummaltakin puolelta noin 25cm:n matkalta hihaa kiinni taka/etukappaleeseen (D). Taita sitten koko asunraakile olkasauman (A) mukaisesti, ja ompele sivusauma (C) helmasta ylöspäin, mutta jätä noin 5cm:n väli ennen kohtaa, mihin hiha on ommeltu (naisten kimonoissa on yleensä aukko kainalossa). Lieneekö turhaa mainita.. ompele herran tähden nurjalta puolelta. Kiinnitä etukaistaleet etukappaleisiin (E).

Ompele kauluksen osat yhteen, taita se kaksinkerroin ja liitä etuosan viistoon reunaan (F). Aloita kiinnittäminen toisesta päästä, kierrä pänttiehen asti, sitten noin 20cm:n verran takakappaleeseen (tai kuinka kaukana olkasaumasi ovatkaan toisistaan), ja kierrä lopuksi toinen etupuolisko. Päättele kauluksen päät sisäpuolelle (suosittelen käsinompelemista).

Ompele hihojen saumat, aloittaen ~20cm hihan taitteesta alaspäin (näin saat ~40cm:n kädentien) ja jatkaen kuvan mukaisesti niin, että hihasta muodostuu eräänlainen pussi. Huomaa, että naisten kimonoissa kehonpuoleinen reuna jätetään avoimeksi, misten vastaavissa sekin yleensä ommellaan kiinni.

Nyt sinulla pitäisi olla jo melkoisesti kimono näköinen tekele edessäsi. Siisti saumat ja päärmeet, etenkin helma, etuläppien reunat sekä hihoi- ta kädentiet ja kainalo-aukot. Mikäli sinulla on vielä kangasta melkoisesti jäljellä, voit ommella siitä myös kapean vyön (ref kylpytakien vyöt).

Ihan käytön puolesta kannattaisi kaiketi mainita se, että kimonoa pidetään aina, siis ehdottoman poikkeuksetta, niin että vasen läppä on oikean päällä. Ei siis oikea vasemman päällä, sillä se tapa on varattu ainoastaan ruumiille (=kuolleille ihmisille, d'oh). Ne kainaloaukot ovat käteviä alati liukuvan kimono sääntämiseen.

Kunnolla sidotussa kimonoissa liikkuminen on totuttomalle hankalaa, joten kannatta harjoitella sitä sipsuttelemalla suorastaan liioitellun pienin askelin. Obin ei pitäisi olla korsettimaisten kiristävä, vaan pikemminkin selkää tukeva -- seiza-istunnassa siis, ei sohvalla taaksepäin nojatessa.

Pitäkää hauskaa~

